

[Poul Møller.]

hvorvidt vi har fået dette forslag forelagt til en ganske fri forhandling. Han sagde, at man kunne jo tænke sig, at et forlig her i tinget kunne føles som en bristende forudsætning i Island. Ja men er det da ikke en gave, det drejer sig om?

Har vi allerede nu ved denne første behandling, efter at vi alle har slået fast, at det drejer sig om en gave, indført forudsætningsbegrebet, således at dette folketing, der skal lovgive om denne gave, og som — som undervisningsministeren fastslår — er den eneste instans, der har lovgivningsmyndighed med hensyn til den, skal tage hensyn til, om gavemodtageren mener, der er bristende forudsætninger? Så er det jo ingen gave. En gave er da ikke noget, man er bundet til; en gave er da ikke noget, man er retligt forpligtet til, og vi har alle fastslået, at vi er ikke retligt forpligtet til dette.

Men er sandheden ikke også her, at regeringen er begyndt fra den gale ende? Man har forpligtet sig over for gavemodtageren, inden man er gået til folketinget, inden man er gået til videnskabsmændene, og derfor kan gavemodtageren sige, at der kommer til at foreligge bristende forudsætninger i forhold til det løfte, regeringen har givet. Jeg synes, at man her stiller folketinget i en meget vanskelig situation. Hvis en gestus skal være en gestus, og hvis der skal kunne skabes et bedre forhold til det islandske folk gennem en sådan gestus, kan det sandelig ikke være sådan, at folketinget, hvis det laver om på den tekst, som er blevet betegnet som makværk, også af en ledende socialdemokratisk videnskabsmand, hvis det altså ikke vedtager lovforslaget i makværksformen; skal rammes af Island, af gavemodtageren, med en bemærkning om, at der er bristende forudsætninger for gavens modtagelse. Nej, man har båret sig skidt ad.

Jeg vil altså gerne have gentaget det spørgsmål: står vi frit, og vil den høje regering acceptere det grundlag, som man kan enes om i folketinget, og som man kan enes med videnskabsmændene om, uden hensyn til, hvad Island mener om det? Eller er det således, at hvis Island siger: den ændring, der nu finder sted, er en bristende forudsætning, så vil man ikke ændre forslaget? Så er det nemlig ikke det danske

folketing, der kommer til at afgøre, hvad der skal stå i dette lovforslag; så har man overladt afgørelsen til den islandske regering. Det afgørende for den forhandling, vi nu skal føre, er dette: kan den islandske regering på et hvilket som helst tidspunkt sige: nu foreligger der bristende forudsætninger, hvis I ændrer denne tekst — eller er det det danske folketing, der kan ændre lovforslaget og derefter sige: nu kan I tage gaven eller lade være at tage gaven? Det er altså det, jeg gerne vil høre af den højtærede undervisningsminister.

Den højtærede undervisningsminister sagde, at jeg havde skrevet under på en betænkning om, at vi kunne lovgive på dette område. Det har jeg heller aldrig sagt at vi ikke kan, men jeg har sagt: bør vi lovgive? Der er mange, mange områder, hvor vi kan lovgive, men hvor vi ikke bør lovgive. Men jeg har den opfattelse, at ligegyldigt om vi lovgiver eller ikke lovgiver, så er dette en tvangsmæssig ejendomsafståelse, som må behandles efter grundlovens § 73, og det er et helt andet problem, for man kan også vedtage en ekspropriationslov. Jeg har ikke bestridt, at vi kan, men jeg har stillet det spørgsmål: bør vi lovgive på dette område om noget, som ikke er statens eje?

Mit partis stilling vil afhænge af, om vi under den kommende udvalgsbehandling kan få forhandlinger med videnskabsmændene, således at vi kan få et grundlag, der kan accepteres. Man kan raillere over, hvad professor Brøndum-Nielsen og professor Carsten Høeg gjorde i 1951; man kan sige, at de udleverede, eller at de ikke udleverede, men man kan ikke komme uden om, at de er aldeles ubundne — jeg taler selvfølgelig kun om professor Brøndum-Nielsen — at han er aldeles ubunden, når den høje regering faktisk ikke har fulgt hans indstilling, men har foreslået at udlevere meget mere. Derfor synes jeg, at det afgørende nu er, om vi kan komme i forhandling med universitetet og videnskabsfolkene, høre deres røst og se, om vi kan blive enige med dem om et grundlag; det næste afgørende punkt er, om regeringen vil være med hertil, eller om regeringen er så bundet af det løfte, man har givet Island, at lovforslaget i realiteten ikke kan ændres, uden at den islandske regering er med til ændringen.